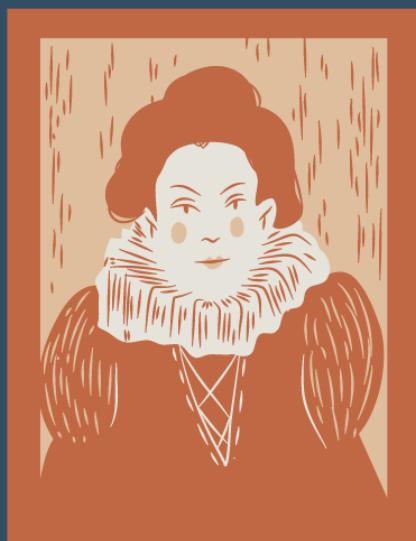
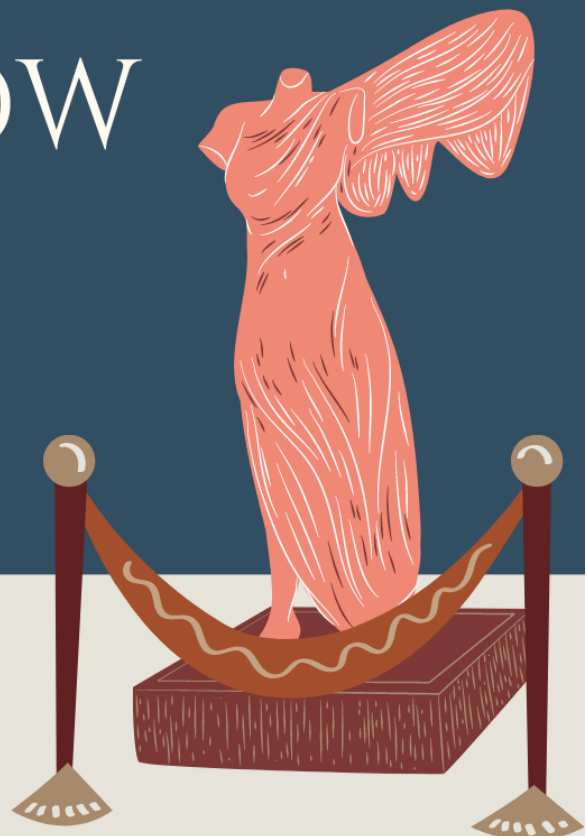

Projekt współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej „Erasmus+”

PRZEWODNIK DLA TRENERÓW

PARTNERZY

**CITIZENS
IN POWER**

Citizens In Power (CIP) to niezależna organizacja pozarządowa non-profit z Cypru, która zajmuje się potrzebami i wymaganiami ludzi poprzez ich zaangażowanie w życie społeczne i obywatelskie, zapewniając im jednocześnie innowacyjne materiały i bezpłatne szkolenia związane z różnorodnymi dziedzinami, jak edukacja (w tym edukacja on-line), włączenie społeczne, przedsiębiorczość i biznes, kultura, rynek pracy i uczenie się przez całe życie. CIP skupia się przede wszystkim na rozwoju edukacji, przedsiębiorczości i uczenia się przez całe życie na Cyprze i za granicą. Aby osiągnąć te cele, CIP prowadzi stałą współpracę z wiodącymi uniwersytetami, szkołami, organizacjami pozarządowymi i organizacjami badawczymi na Cyprze w zakresie opracowywania projektów, szkoleń i materiałów edukacyjnych. CIP utrzymuje cenną sieć profesjonalnych trenerów i ekspertów edukacyjnych doświadczonych zarówno w edukacji formalnej, jak i pozaformalnej.

IRSAM został założony 160 lat temu w Marsylii z inicjatywy księdza Louis-Toussaint Dassy, zajmującego się osobami z niepełnosprawnością sensoryczną. Następnie utworzył on Zgromadzenie Zakonne Sióstr Maryi Niepokalanej.

IRSAM wspiera osoby niepełnosprawne, głównie te z upośledzeniami sensorycznymi, w wyspecjalizowanych (chronionych) miejscach pracy, w warunkach ogólnodostępnych, a także w centrach edukacyjnych i szkoleniowych.

IRSAM zarządza 25 obiektami i usługami w regionach Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże, Rodan-Alpy i Reunion.

IRSAM obsługuje obecnie ponad 1350 dzieci, młodzieży, dorosłych i osób starszych z niepełnosprawnościami i zatrudnia ponad 1000 osób (odpowiednik 830 pełnych etatów).
IRSAM, OPIEKA NA KAŻDYM ETAPIE ŻYCIA.

PITAGORAS

STOWARZYSZENIE ROZWOJU

Stowarzyszenie Rozwoju "PITAGORAS" powstało w 2010 roku z inicjatywy grupy osób zainteresowanych upowszechnianiem języka migowego oraz budowaniem własnych kompetencji społecznych. Jego celem jest prowadzenie działalności edukacyjno-oświatowej, kulturalnej, zawodowej, społecznej i medycznej, skierowanej do osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym oraz wszystkich zainteresowanych własnym rozwojem. Istotnym elementem jego działalności jest edukacja w zakresie Polskiego Języka Migowego (PJM). Pitagoras posiada ekspertów w zakresie nauczania języka migowego oraz świadczenia usług tłumaczeniowych, w tym materiałów dla firm i instytucji. Realizuje wiele projektów edukacyjnych z wykorzystaniem nowych technologii, także na poziomie europejskim. Jego atutem jest prowadzenie edukacji osób niesłyszących w różnych obszarach ich życia codziennego.

challedu
inclusion | games | education

CHALLEDU - integracja | gry | edukacja to organizacja non-profit, która jest pionierem nowych modeli uczenia się, integracji i zaangażowania. CHALLEDU jest jednym z wiodących ekspertów ds. badań i rozwoju w zakresie rozwiązań gier dla edukacji i integracji. Nasz zespół projektuje i wdraża zabawowe doświadczenia, gry, formalne i nieformalne programy edukacyjne, narzędzia, platformy i aplikacje oparte na podejściu międzysektorowym i interdyscyplinarnym. Skupiamy się na 2 głównych sektorach: Projekty z tego sektora koncentrują się na integracji i upodmiotowieniu grup zmarginalizowanych, takich jak osoby niepełnosprawne, osoby z problemami zdrowotnymi (np. demencja), osoby starsze, młodzież NEET. Celami są: integracja w społeczeństwie, poprawa zatrudnialności, rozwój umiejętności i kompetencji, rzecznictwo.

ISTITUTO DEI SORDI
DI TORINO

Turyński Instytut dla Głuchych w Pianezza to organizacja o starożytnych korzeniach, założona w 1814 roku w celu dbania o edukację niesłyszących dzieci i kształcenia ich nauczycieli.

Instytut jest fundacją non-profit. Pośród naszych usług znajdują się: nauczyciele i wychowawcy w zakresie potrzeb specjalnych działający w szkołach ogólnodostępnych, wspierający uczniów we współpracy z lokalnymi służbami społecznymi i władzami szkolnymi; program szkoleniowy dla osób głuchych i głuchoniewidomych oraz uczniów z różnymi niepełnosprawnościami; szkolenie i poradnictwo zawodowe dla młodych osób niesłyszących; szkolenia dla nauczycieli, logopedów i pedagogów; specjalistyczna biblioteka i centrum dokumentacji dla nauczycieli i rodziców; projekty specjalne na rzecz włączenia osób niesłyszących do społeczeństwa w perspektywie powszechnej dostępności, z naciskiem na muzea i instytucje kultury; projekty z uniwersytetami w dziedzinie badań naukowych, rehabilitacji językowej i usług społecznych; mieszkania dla niesłyszących dorosłych; projekty europejskie; leczenie logopedyczne i programy SLI; sensoryczny ogród językowy oraz zajęcia z języka włoskiego, angielskiego i migowego.

Wprowadzenie

PERIEGESIS to synonim „peregrynacji” lub „wizyty turystycznej”. Projekt „PERIEGESIS” ma na celu promowanie integracji osób niesłyszących i niedosłyszących w miejscach kultury: muzeach, galeriach i różnych przestrzeniach turystycznych. W tym celu zaplanowaliśmy doskonalenie umiejętności słyszących pracowników muzeów i/lub galerii (np. rzeczników prasowych, kierowników sklepów muzealnych, pracowników ochrony muzeów, przewodników wycieczek), aby mogli porozumiewać się z osobami niesłyszącymi i niedosłyszącymi. W tym sensie projekt ma na celu również zbliżenie do siebie sektorów kultury i osób niepełnosprawnych.

Głównymi produktami projektu są:

- PERIEGESIS – KOMPENDIUM, faza badania i opracowania;
- Tezaurus dla muzeów na temat osób niesłyszących i niedosłyszących;
- Katalog filmów edukacyjnych dla pracowników muzeum;
- Plany uświadamiające dotyczące włączenia osób niesłyszących i niedosłyszących do muzeów i/lub galerii;
- Cyfrowa gra edukacyjna do nauki głównych zwrotów związanych z miejscami kultury.

Wszystkie wymienione rezultaty pracy intelektualnej są dostępne na stronie internetowej: www.periegesis.eu

Niniejszy przewodnik jest uzupełnieniem Planów dotyczących włączania osób niesłyszących i niedosłyszących do muzeów i/lub galerii. Plan składa się z 10 niezależnych rozdziałów, z których każdy dostarcza wiedzy na określony temat.

- Rozdział 1: Wprowadzenie do wiedzy o głuchocie
- Rozdział 2: Podstawy języka migowego
- Rozdział 3: Podstawowe słownictwo Polskiego Języka Migowego
- Rozdział 4: Słownictwo dotyczące przyjmowania gości
- Rozdział 5: Co robić, a czego nie robić w muzeum
- Rozdział 6: Słownictwo dotyczące nawigacji i transportu
- Rozdział 7: Słownictwo dotyczące rezerwacji
- Rozdział 8: Liczby
- Rozdział 9: Słownictwo dotyczące restauracji/sklepów
- Rozdział 10: Słownictwo dotyczące bezpieczeństwa

Ten przewodnik dostępny jest w języku angielskim, francuskim, włoskim, greckim, cypryjskim i polskim. Ponieważ jednak każdy partner projektu Periegesis stworzył filmy dla każdego rozdziału w swoim narodowym języku migowym, angielska wersja tego przewodnika nie została przełożona na filmy.

Pragniemy zaznaczyć, że niniejszy plan dotyczący włączenia osób niesłyszących i niedosłyszących do muzeów i/lub galerii nie jest ściśle mówiąc szkoleniem z języka migowego. Szkolenie z języka migowego obejmuje interwencję i nadzór trenera języka migowego lub tłumacza. Celem tego planu jest zapewnienie wprowadzenia do języka migowego, podstawowej wiedzy o głuchocie i komunikacji z osobami niesłyszącymi lub niedosłyszącymi oraz słownictwa specyficznego dla kontekstu projektu Periegesis, a mianowicie dostępności do muzeów i miejsc kultury.

Ten plan uświadamiający został zaprojektowany tak, aby był dostępny na różne sposoby: dla pojedynczego uczestnika, który chce samodzielnie prześledzić rozdziały; dla każdego trenera, który chce zastosować te treści w grupie profesjonalistów (z sektora kultury, turystyki, ale także sensorycznej niepełnosprawności).

Główna rada, jaką moglibyśmy dać wszystkim podchodzącym do niniejszych treści, brzmiałaby: nie bójcie się ćwiczyć i powtarzać raz za razem. Jak w przypadku każdego języka, ważne jest, aby ćwiczyć jak najwięcej, samemu odtwarzać znaki poznane na wideo, a w miarę możliwości z innymi współpracownikami, aby zapamiętać słownictwo, przyzwyczaić się do korzystania z odruchów związanych z dobrą komunikacją migową.

Spis treści

LEKCJA 1: Wprowadzenie do wiedzy o głuchocie	6
LEKCJA 2: Podstawy języka migowego	15
LEKCJA 3: Podstawowe słownictwo Polskiego Języka Migowego	21
LEKCJA 4: Słownictwo dotyczące przyjmowania gości	25
LEKCJA 5: Co robić, a czego nie robić w muzeum	28
LEKCJA 6: Słownictwo dotyczące nawigacji i transportu	31
LEKCJA 7: Słownictwo dotyczące rezerwacji (daty, godziny, rachunki, wycieczki grupowe)	34
LEKCJA 8: Liczby	39
LEKCJA 9: Słownictwo dotyczące restauracji/sklepów	43
LEKCJA 10: Słownictwo dotyczące bezpieczeństwa	47
ZAKOŃCZENIE	50

LEKCJA 1: Wprowadzenie do wiedzy o głuchocie

Poniższy scenariusz stanowi rozwinięcie opisu prezentacji i skierowany jest wyłącznie do osoby prowadzącej, jako pomoc naukowa. Dzięki niemu, prowadzący będzie w stanie przygotować się przed szkoleniem do nakreślenia podstawowych zagadnień, scharakteryzowania określonych elementów oraz odpowiedzi na ewentualne pytania (QUIZ).

Opisowy charakter scenariusza ma za zadanie ułatwić prowadzącemu zrozumienie i poruszanie się w danych zagadnieniach, co przełoży się na lepszy kontakt z uczestnikami. Jest to tym ważniejsze, iż na lekcję został przewidziany czas do 60 minut. Wcześniejsze zapoznanie się z materiałem sprawi, że prowadzący będzie w stanie przekazać wiedzę w sposób skondensowany i przystępny dla uczestników.

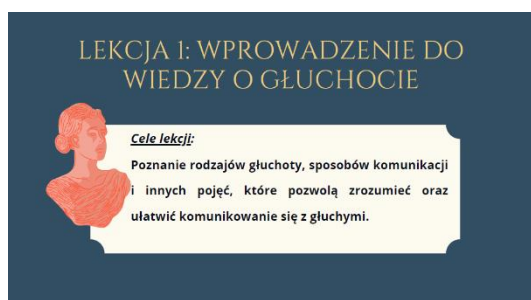
Cel:	Omówienie: - rodzajów głuchoty, - dotychczasowych doświadczeń w kontaktach z głuchymi i związanymi z tym stereotypami, - świata z perspektywy głuchych, - sposobów komunikacji, - zaburzeń towarzyszących..
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	90 min.
Materiały:	Kartki i długopisy dla uczestników (QUIZ); komputer i/lub projektor/rzutnik, prezentacja. https://www.canva.com/design/DAFZOrg6pS4/Gb-M98uAoi5rvEtWLGc1TA/edit?utm_content=DAFZOrg6pS4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

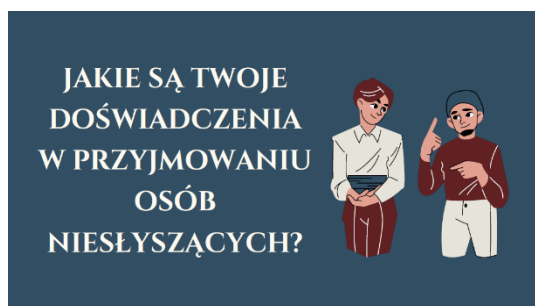
Wstęp - Omów doświadczenia członków personelu

Po rozpoczęciu spotkania i omówieniu celów zajęć, wprowadzamy uczestników w temat poprzez ich aktywność i dyskusję w grupie.

Każdy z pracowników dzieli się własnymi doświadczeniami w dotychczasowych kontaktach z głuchymi. Następnie prowadzimy dyskusję w grupie, uczestnicy mogą dzielić się swoimi spostrzeżeniami na temat wzajemnych doświadczeń i zadawać sobie pytania.

Prowadzący zadaje pytania pomocnicze, aby rozwijać dyskusję i nią kierować:

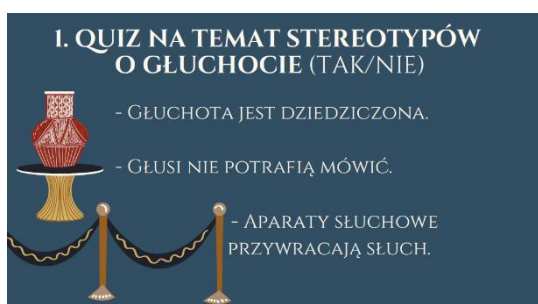
- Czy pracownicy byli przygotowani na taki kontakt?
- Co ich zaskoczyło?
- Jakie napotkali trudności w komunikacji?
- Czy doszło do niezręcznej sytuacji?
- Jaka była reakcja osoby głuchej na postawę/starania pracownika?
- Jak pracownicy postrzegają osoby niesłyszące?
- Czy przed spotkaniem ich, pracownicy mieli jakiś stereotyp/wcześniejszy obraz osób głuchych?
- Jakie wyciągnęli wnioski z kontaktu?

1. Quiz o stereotypach na temat głuchoty (Tak/Nie)

Prowadzący odczytuje kolejno pytania, uczestnicy zapisują swoje odpowiedzi na kartkach. Następnie prowadzący podaje poprawne odpowiedzi i krótkie wyjaśnienie danego zagadnienia. Zachęcamy uczestników do dyskusji, dzielenia się spostrzeżeniami itp.

1. Głuchota jest dziedziczna

- TAK – Głuchotę można odziedziczyć po rodzicach, jednak nie jest to regułą. Dziedziczenie może zależeć od typu genu przenoszącego głuchotę oraz od tego, czy występuje u obojga czy u jednego z rodziców.

2. Głusi nie potrafią mówić

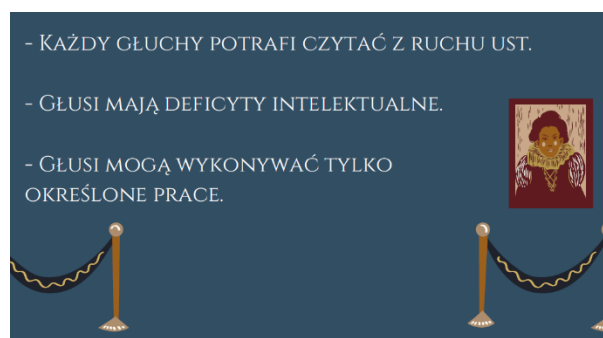
- NIE – Jeśli głuchocie nie towarzyszy uszkodzenie narządu mowy, to oczywiście osoby niesłyszące potrafią mówić. Należy jednak pamiętać, że wielu z nich nie pracuje nad tą metodą komunikacji, dlatego zazwyczaj wydają jedynie „dziwne” dźwięki – sami się nie słyszą i nie kontrolują tego. Poza tym, ich mową jest język migowy, który jest elementem ich tożsamości, dlatego rezygnują z „naśladowania” mowy słyszących i wybierają swój naturalny środek komunikacji.

3. Aparaty słuchowe przywracają słuch

- NIE – Aparaty słuchowe i implanty pomagają słyszeć, lecz nie przywracają słuchu. Często wręcz pogarszają stan osoby głuchej, zaburzając ich tożsamość – dla głuchych przestają być głusi, jednak dla słyszących nigdy nie będą w pełni słyszący.

4. Każdy głuchy potrafi czytać z ruchu ust

- NIE – Nie każdy głuchy posiada tę umiejętność. Jest to pracochłonny i niekiedy męczący proces, który wymaga dużego skupienia. Warto pamiętać, że głusi mogą odczytywać z ust tylko te słowa, które już znają.

5. Głusi mają deficyty intelektualne

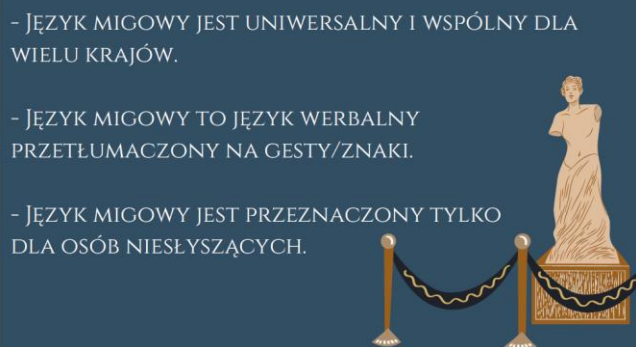
- NIE – Trudności osób niesłyszących wynikają głównie z barier w komunikacji z innymi oraz bycia mniejszością w społeczeństwie (=brak tłumaczy i tłumaczeń na migowy), co niesie ze sobą ograniczony dostęp do informacji, miejsc kultury, szkół, zawodów itp.

6. Głusi mogą wykonywać tylko określone prace

NIE – jw.

7. Język migowy jest uniwersalny i wspólny dla wielu krajów

NIE – Każdy kraj posiada własny język migowy, aczkolwiek niektóre znaki mogą być do siebie zbliżone i zrozumiałe dla ludzi z różnych krajów.

8. Język migowy to język werbalny przetłumaczony na gesty/znaki

NIE – Język migowy to pełnoprawny język. Posiada własną strukturę gramatyczną, składnię, morfologię i fonetykę. Jest pierwszym, naturalnym językiem głuchych.

9. Język migowy jest przeznaczony tylko dla osób niesłyszących

NIE – Jak w przypadku każdego języka, każdy może nauczyć się migowego. Istnieją także badania pokazujące, iż nauczanie języka migowego dzieci słyszących przyspiesza ich rozwój.

2. Rodzaje głuchoty

2. RODZAJE GŁUCHOTY

GŁUCHOTA MOŻE BYĆ DZIEDZICZNA, WRODZONA LUB NABYTA.
POSTRZEGANA JEST DWOJAKO:

NEGATYWNIE	POZYTYWNIE
(MEDYCZNY PUNKT WIDZENIA):	(KULTUROWY PUNKT WIDZENIA):
<ul style="list-style-type: none"> • ZABURZENIE WYMAGAJĄCE LECZENIA, • PODKREŚLA SIĘ OGRANICZENIA JEDNOSTKI, • TECHNOLOGIA I MEDYCYNA MAJĄ JAK NAJLEPIEJ UPODOBNIĆ GŁUCHYCH DO OSOBY SŁYSZĄCEJ=ZDROWEJ, • PODZIAŁ NA GŁUCHYCH ORAZ SŁABOSŁYSZĄCYCH.	<ul style="list-style-type: none"> • ODRZUCENIE KATEGORII "NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ", "LECZENIE", • TOŻSAMOŚĆ I NIEZALEŻNOŚĆ JEDNOSTKI, • OZNACZA PRZYNALEŻNOŚĆ DO WSPÓLNOTY, "KULTURY GŁUCHYCH", • DEFINIUJE JĘZYK, ZACHOWANIE, WARTOŚCI.

Informacje na temat rodzajów głuchoty podajemy według poniższego podziału. Podkreśla on różnorodność czynników związanych z głuchotą, pokazuje także kontrasty w postrzeganiu tej przypadłości – zarówno jako zjawisko negatywne, jak i pozytywne.

- **Ze względu na sposób nabycia:**

Dziedziczna – Zależy od genów i historii rodzinnej. Wyróżniamy dziedziczenie dominujące (z pokolenia na pokolenie) oraz recesywne (występuje w niektórych przypadkach, co kilka pokoleń). Dziedziczenie może zależeć od typu genu przenoszącego głuchotę oraz od tego, czy występuje u obojga czy u jednego z rodziców. Nie zależy natomiast od płci.

Wrodzona – Związana z zaburzeniami rozwojowymi płodu, powodowana chorobą matki w czasie ciąży; zakażeniami wirusowymi; zatruciem lekami; używkami; zaburzeniami hormonalnymi.

Nabyta – Powstaje na skutek komplikacji przy porodzie; może zachodzić przy wcześniactwie; przez choroby ucha, choroby zakaźne, zapalenie opon mózgowych; także przez urazy mechaniczne i akustyczne.

- **Głuchota z medycznego punktu widzenia:**

Postrzegana jest jako zjawisko negatywne. To zaburzenie - coś, co trzeba leczyć, naprawić. W tym podejściu podkreśla się ograniczenia jednostki wynikające z jej niepełnosprawności, wykluczenie ze świata zdrowych ludzi. Wykorzystuje się technologię i medycynę do tego, aby jak najbardziej upodobnić osobę głuchą do osoby słyszącej=zdrowej. Istnieje podział na głuchych (nierozpoznających mowy poprzez narząd słuchu) i słabosłyszących (posiadających resztki słuchu, potrafiących posługiwać się mową w komunikacji).

- **Głuchota z kulturowego punktu widzenia:**

To podejście odrzuca takie kategorie, jak „niepełnosprawność”, „leczenie”. Głuchota postrzegana jest pozytywnie, jako tożsamość jednostki. Stanowi o jej odrębności, niezależności. To cecha charakterystyczna będąca powodem do dumy. Oznacza przynależność do określonej wspólnoty, do społeczności Głuchych, do Kultury Głuchych. Głuchota definiuje ich język, zachowanie, wartości.

3. Zasady życia społecznego - Jak osoba niesłysząca postrzega świat

Osoby niesłyszące funkcjonują w ramach tzw. Kultury Głuchych, czyli ruchu społecznego, którego wyznacznikiem jest doświadczanie głuchoty w kontekście kulturowym. W takim wypadku, gdy mówimy o przynależności do tej grupy/kultury, słowo Głuchy piszemy dużą literą. Owo członkostwo opiera się na poczuciu tożsamości bycia Głuchym, wzajemnej akceptacji jednostki i środowiska. Istotnym spoiwem jest tu język migowy oraz wspólne doświadczenia, często oparte na przeżywaniu trudności w świecie słyszących.

Większość rzeczonych barier w życiu codziennym wiąże się z kwestią komunikacji. Osoby niesłyszące mają problemy z porozumieniem nie tylko z osobami słyszącymi, ale i ze sobą nawzajem, ze względu na różny poziom znajomości języka migowego. Potęguje to fakt utrudnionego dostępu do tłumaczy

języka migowego. Problemem jest również rozpowszechnienie w społeczności głuchych dwóch odmian języka migowego (naturalnego języka migowego i systemu językowo-migowego), co przyczynia się do wewnętrznego rozbicia tej grupy i utrudnia realizację wspólnych celów. Dodatkowym czynnikiem jest ubóstwo pojęciowe języka migowego, w którym często brakuje wielu abstrakcyjnych i specjalistycznych pojęć. Z tego powodu nabycie profesjonalnej wiedzy przez osobę głuchą jest zdecydowanie utrudnione, co przekłada się na ograniczenia w wykształceniu i przyszłym zawodzie.

Odmienny sposób porozumiewania się rzutuje też na dostęp do informacji. Głusi nie mogą korzystać z informacji werbalnej. Dodatkowo odmiennosc gramatyki języków migowego i mówionego bardzo utrudnia porozumiewanie się na piśmie. Dlatego też osoby niesłyszące są niemal wyłączone z głównego nurtu informacji: serwisów telewizyjnych, reportaży, dokumentów, prasy drukowanej itp.

Podstawowym rozwiązaniem jest łącność językowa, czyli wzajemna znajomość języków mówionego i migowego oraz znajomość zasad komunikacyjnych obowiązujących w światach słyszących i niesłyszących. Jednak wzajemność ta jest trudna do osiągnięcia przez osoby niesłyszące: nauczenie się języka fonicznego jest najtrudniejszą rzeczą, z jaką zmagają się Głusi przez całe swoje życie.

Bariera komunikacyjna przyczynia się w znacznej mierze do powstawania negatywnych stereotypów, na temat społeczności głuchych. Słyszący zazwyczaj nie wiedzą o „specyfice” niesłyszących (ogólnej bezpośredniości, intensywnej mimice, mowie ciała, doświadczanych trudnościach w życiu codziennym), przez co mogą błędnie interpretować ich naturalne zachowanie, nienacechowane negatywnymi emocjami/intencjami, jako właśnie rzeczy negatywne, brak kultury itp.

Wiąże się z tym także specyfika środowiska osób niesłyszących - jest to społeczność stosunkowo zamknięta, co ułatwia jej stygmatyzację. Do jej cech charakterystycznych należy również niski poziom elastyczności w kontaktach społecznych oraz znaczący konserwatyzm. Wszystko to prowadzi do niedostrzegania i nierealizowania przez osoby głuche wielu istniejących możliwości, mogących polepszyć sytuację społeczną grupy.

Kolejną ważną kwestią jest powszechne nieliczenie się ze zdaniem osób głuchych. Sytuacja ma miejsce nie tylko w szerszych kontekstach społeczno-politycznych (brak przedstawicieli środowiska osób głuchych w urzędach i instytucjach), ale także w środowisku rodzinnym. Osoby głuche często nie są dopuszczane do podejmowania wielu decyzji, niekiedy nie mogą nawet decydować same o sobie. W społeczeństwie panuje bowiem powszechne przekonanie, że słyszący wiedzą lepiej, co jest dobre dla głuchych. Prowadzi to do dyskryminacji w niemal wszystkich obszarach życia społecznego: w rodzinie, w edukacji, w służbie zdrowia, w wielu instytucjach.

Problemem jest też wykształcenie osób niesłyszących. Słaby dostęp do edukacji jest czynnikiem, który bezpośrednio wpływa na relatywnie mały udział głuchych w życiu kulturalnym. Pod względem edukacji, także artystycznej, środowisko głuchych jest w zdecydowanie złej kondycji. Jednakże zmiany w systemie edukacji nierozdzielnie wiążą się z ograniczeniami finansowymi. Środkami mogącymi polepszyć tę sytuację są z jednej strony dofinansowania rządowe, z drugiej projekty realizowane w ramach funduszy europejskich. Zmiany te powinny się dokonywać nie tylko poprzez szerszy dostęp do edukacji formalnej (zwłaszcza do uczelni wyższych), lecz również dzięki organizacji różnego rodzaju szkoleń i kursów.

Innym ważnym problemem jest znikoma obecność języka migowego w przestrzeni publicznej oraz niedostosowanie ewentualnych ułatwień, np. informacji w formie napisów - zarówno w instytucjach, jak i podczas wydarzeń kulturalnych (kina, teatru itp.). Powszechnie obecny tekst i napisy nie biorą pod uwagę odmienności gramatyki języka migowego oraz kojarzenia osób niesłyszących, ich myślenia obrazami. Utrudnieniem jest także czas wyświetlania napisów w kinie i teatrze, dopasowany do mowy aktorów i odpowiedni dla słyszących, lecz zbyt szybki dla głuchych. Odpowiednio przygotowane napisy służą nie tylko informowaniu, mogą także pomóc w nauce języka ojczystego danego kraju.

Głusi żyją więc w kulturze słyszającej=dominującej ze świadomością, że nie są w stanie spełnić jej norm. Kultura narodowa związana jest z głównym nurtem naszego życia, a zatem jest dobrem wytwarzanym niemal wyłącznie przez osoby słyszące (posługujące się narodowym językiem mówionym) i właśnie dla takich osób jest dostępna. Kultura Głuchych pozostaje na jej marginesie, a często włączanie członków jej społeczności do kultury narodowej wiąże się z procesem akulturacji, którego przegraną stroną są głusi – próbując dopasować się do świata słyszących, którego pełnoprawnymi członkami nigdy nie będą, jednocześnie mogą zatrzeć swoją własną tożsamość.

Miejmy zatem na uwadze, że wiele problemów z jakimi zmagają się osoby niesłyszące, ma swój początek w prostych, codziennych sytuacjach, na które my, słyszący, możemy mieć realny wpływ i zapewnić odpowiednią pomoc.

4. Różne sposoby komunikowania się

4. SPOSOBY KOMUNIKOWANIA SIĘ

- **NARODOWY JĘZYK MIGOWY** - NATURALNY JĘZYK WIZUALNO-PRZESTRZENNY SPOŁECZNOŚCI GŁUCHYCH W DANYM KRAJU.
- **MIMIKA/MOWA CIAŁA** – ŚCIŚLE ZWIĄZANE Z JĘZYKIEM MIGOWYM. SĄ ELEMENTEM WIELU ZNAKÓW, PODKREŚLAJĄ ZNACZENIE, NACECHOWANIE EMOCJONALNE.
- **SYSTEM JĘZYKOWO-MIGOWY** – TRANSKRYPCJA MOWY NA ZNAKI MIGOWE.
- **KOMUNIKACJA ORALNA / ODCZYTYWANIE MOWY Z UST**
- **FONOGESTY** - WYKONYWANIE GESTÓW UMOWNYCH JEDNĄ RĘKĄ PRZY JEDNOCZESNYM GŁOŚNYM MÓWIENIU.
- **ALFABET PALCOWY** - ZESTAW ZNAKÓW MIGOWYCH ODPOWIADAJĄCYCH POSZCZEGÓLNYM LITEROM.
- **PISMO**

Do sposobów komunikowania się z osobami niesłyszącymi należą:

- **Narodowy Język Migowy** - Naturalny język wizualno-przestrzenny społeczności Głuchych w danym kraju. Oparty jest na modalności wzrokowej. Posiada własną strukturę gramatyczną, składnię, morfologię i fonetykę.
- **Mimika/mowa ciała** – Są ściśle związane z językiem migowym. Są elementem wielu znaków, podkreślają ich znaczenie, nacechowanie emocjonalne. Niekiedy bywają ważniejsze, niż sam znak wykonywany za pomocą dłoni. Mogą nawet posłużyć do przekazywania informacji bez znajomości odpowiednich znaków, na zasadzie pantomimy.
- **System Językowo-Migowy** – Środek komunikacji zakładający posługiwanie się językiem mówionym i jego gramatyką przy jednoczesnym użyciu znaków migowych - czyli transkrypcja mowy na znaki migowe. Język pośledni wobec naturalnego języka migowego.
- **Komunikacja oralna/odczytywanie mowy z ust** – Cenna umiejętność, która jednak nie jest regułą wśród osób niesłyszących. Wymaga dużego skupienia i wysiłku ze strony głuchego.
- **Fonogesty** - Wykonywanie gestów umownych jedną ręką przy jednoczesnym głośnym mówieniu. Są pomocne przy nauce odczytywania wypowiedzi z ust.

- **Alfabet palcowy** - Ułożony w tradycyjnym porządku zestaw znaków migowych odpowiadających poszczególnym literom, prezentowanych za pomocą odpowiednich układów ręki.
- **Pismo** – Pomocne, acz niechętnie używane przez wielu niesłyszących ze względu na konieczność znajomości gramatyki języka narodowego oraz umiejętność pisanie. Chętniej używane w formie SMSów i krótkich wyjaśnień, niż całych pism, komunikatów itp.

5. Świadomość zaburzeń towarzyszących - Osoba niesłysząca z innym rodzajem niepełnosprawności intelektualnej

5. ŚWIADOMOŚĆ ZABURZEŃ TOWARZYSZĄCYCH

UPOŚLEDZENIE SŁUCHU I SPEKTRUM ZABURZEŃ AUTYSTYCZNYCH (ASD)

- ZABURZONA ZDOLNOŚĆ MÓWIENIA I KOMUNIKOWANIA SIĘ USTNEGO
- ECHOLALIA W MOWIE (POWTARZANIE SŁÓW, ZDAŃ BEZ ZROZUMIENIA ZNACZENIA)
- PROBLEMY Z REAKCJAMI EMOCJONALNYMI
- OGRANICZONA ZDOLNOŚĆ DO NAŚLADOWANIA I WYOBRAŻANIA
- SZUKANIE PRZEWIDYWALNYCH DLA NICH CZYNNOŚCI, PROWADZĄCYCH DO STEREOTYPOWYCH DZIAŁAŃ
- NIE NAWIĄZUJĄ KONTAKTU WZROKOWEGO, KTÓRY JEST ISTOTNY DLA ROZWOJU KOMUNIKACJI U OSÓB NIEDOSŁYSZĄCYCH

UPOŚLEDZENIE SŁUCHU I SPECYFICZNE ZABURZENIA UCZENIA SIĘ (SLD)

- NAJCZĘŚCIEJ NIEWIELKIE ZABURZENIE OŚRODKOWEGO UKŁADU NERWOWEGO
- DUŻE TRUDNOŚCI W PRZYSWAJANIU NOWEGO SŁOWNICTWA I STRUKTUR GRAMATYCZNYCH, W ANALIZIE I SYNTEZIE SŁUCHOWEJ ORAZ SŁYSZENIU FONEMICZNYM
- MOŻE POWODOWAĆ DUŻE TRUDNOŚCI W PRZYSWAJANIU JĘZYKA MIGOWEGO.
- TRUDNOŚCI RÓWNIEŻ W OBSZARACH PERCEPCJI WZROKOWEJ, KONCENTRACJI, UWAGI I PAMIĘCI,
- DYSLEKSJA, DYSORTOGRAFIA, DYSGRAFIA, DYSKALKULIA

Wady słuchu w połączeniu z innymi niepełnosprawnościami tworzą unikalny kompleks, który wymaga całkowicie indywidualnego podejścia.

Osoby o różnym stopniu niepełnosprawności umysłowej mogą posiadać różne rodzaje upośledzenia słuchu, tworząc zróżnicowany zakres kombinacji. W diagnozie należy pamiętać o zakresie zdolności poznawczych, poziomie umysłowym, zdolnościach motorycznych, utracie słuchu, umiejętnościach komunikacyjnych i znajomości słownictwa. Najczęstszym podejściem edukacyjnym jest zazwyczaj komunikacja totalna, czyli wykorzystanie wszelkich dostępnych środków.

Poniżej w skrócie przybliżamy pewne przypadki niepełnosprawności współistniejących z głuchotą oraz ich wpływ na element najbardziej nas interesujący, czyli komunikację.

• Upośledzenie słuchu i spektrum zaburzeń autystycznych (ASD)

ASD z upośledzeniem słuchu jest aspektem bardzo wymagającym diagnostycznie. Możemy natknąć się na przypadki, w których upośledzenie słuchu nie zostało wykryte na czas, przez co dziecko nie ma dostępu do informacji. Jest komunikatywnie i społecznie odizolowane i może wydawać się autystyczne, nawet jeśli takim nie jest. Diagnozę ASD może wydać tylko

doświadczony i przeszkolony specjalista, który dokładnie i systematycznie obserwuje dziecko, wykonuje testy i konsultuje się z rodzicami w sprawie jego rozwoju.

U tych dzieci nie tylko zdolność do mówienia i komunikowania się ustnego jest zaburzona, ale często nie rozumieją korzyści płynących z komunikacji, nie jest to dla nich ważne. U osób z lekkim upośledzeniem mogą występować echolalia w mowie (powtarzanie słów, zdań bez zrozumienia znaczenia). Mają też problemy z reakcjami emocjonalnymi; z postaw niewerbalnych, gestów, nie są w stanie odczytać informacji, które dana osoba im wysyła.

Zdolność do naśladowania i wyobrażania jest również ograniczona, szukają przewidywalnych dla nich czynności, prowadzących je do stereotypowych działań. Mają swój własny świat, nie potrzebują w nim relacji społecznych, postrzegają ludzi na tym samym poziomie, co rzeczy. Nie reagują na bodźce dźwiękowe, nie nawiązują kontaktu wzrokowego, co jest istotne dla rozwoju komunikacji u osób niedosłyszących.

- **Upośledzenie słuchu i specyficzne zaburzenia uczenia się (SLD)**

Samo upośledzenie słuchu nie jest specyficznym zaburzeniem uczenia się, często nie towarzyszą mu jego cechy. W przypadku SLD jest to najczęściej niewielkie zaburzenie ośrodkowego układu nerwowego, które może być związane z innymi rodzajami niepełnosprawności. Dzieci z SLD mają duże trudności w przyswajaniu nowego słownictwa i struktur gramatycznych, w analizie i syntezie słuchowej oraz słyszeniu fonemicznym - ale trudności te występują także u dzieci z zaburzeniami słuchu.

Według niektórych badań, dzieci z upośledzeniem słuchu i SLD mają duże trudności w przyswajaniu języka migowego. Ich trudności znajdują również odzwierciedlenie w obszarach percepcji wzrokowej, koncentracji, uwagi i pamięci, które są typowe dla SLD. Dlatego możliwe jest, że uczniowie mają trudności z postrzeganiem i wytwarzaniem dowolnego języka, zarówno w mowie, jak i w języku manualnym.

Do najczęstszych SLD należą: dysleksja (zmniejszona umiejętność uczenia się czytania i rozumienia tekstu pisanego), dysortografia (zmniejszona zdolność do nauki pisowni danego języka, np. pomijanie liter, zamiana zaimków, twardych i miękkich spółgłosek, łączenie spółgłosek i długości samogłosek), dysgrafia (forsowne pisanie, zmniejszone umiejętności grafomotoryczne, staranność pisania, częste trudności w zapamiętywaniu kształtów liter), dyskalkulia (zmniejszona zdolność do opanowania operacji matematycznych, geometrii i postrzegania idei matematycznych).

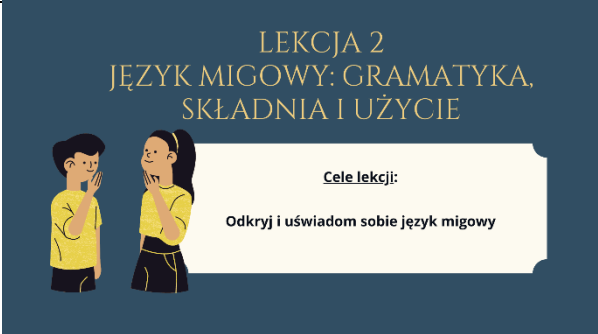
PYTANIA?

DZIEKUJEMY
ZA UWAGĘ!

LEKCJA 2: Podstawy języka migowego

Cel:	Odkryj i uświadom sobie język migowy. Uwaga: wprowadź pogląd, że język migowy nie jest używany przez wszystkie osoby niesłyszące, nie istnieje tylko jeden sposób komunikacji.
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	90 min.
Materiały:	Prezentacja: https://www.canva.com/design/DAFZOtntjBc/3qwuW-INzKruUVo_abATvA/edit?utm_content=DAFZOtntjBc&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Slajd	Co o tym powiedzieć = treść lekcji
	
	<p>Przyjmowanie osób niesłyszących i komunikowanie się z nimi zasadniczo różnią się od kontaktów z osobami słyszącymi. Osoby bez wad słuchu mogą komunikować się w prawie każdym otoczeniu, często bez przebywania w tym samym pomieszczeniu. Nie muszą też zwracać uwagi na wszystkie czynniki zewnętrzne, takie jak maseczka, okulary przeciwsłoneczne, długi zarost, jasne światło. Jedynym wymogiem jest mówienie - wydawanie dźwięku słyszalnego dla rozmówcy.</p> <p>W zupełnie innej sytuacji są osoby niesłyszące, których komunikacja opiera się na komponencie wizualnym. Aby maksymalnie ułatwić pierwszy kontakt z osobami niesłyszącymi oraz umożliwić im prawidłowy odbiór i komunikację, przygotowaliśmy zestaw podstawowych zasad. Warto się ich trzymać, aby kontakty pracowników z niesłyszącymi gośćmi</p>

	<p>odbywały się w komfortowej i przyjaznej atmosferze, gwarantującej wzajemne zrozumienie.</p> <p>Uwaga: zaznaczamy, że język migowy nie jest używany przez wszystkie osoby niesłyszące, nie istnieje tylko jeden sposób komunikacji.</p>
<div data-bbox="204 555 810 896"> <h2 style="text-align: center;">1/ JĘZYK WIZUALNY</h2> <p style="text-align: center;">Widoczne elementy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dłonie • palce • głowa • ramiona • mimika <p style="text-align: center;">Każde słowo = jeden konkretny znak</p> </div>	<p>Otrzymane informacje różnią się od tego, czego potrzebuje osoba słysząca = przejdź do rzeczy</p> <p>System komunikacji, który wykorzystuje elementy wizualne, takie jak ruchy dłoni, głowy lub ramion, artykulację palców i mimikę, aby stworzyć język wizualny.</p> <p>Nie jest uniwersalny: każdy kraj ma swój własny i może mieć różne wywodzące się z niego dialekty.</p> <p>W języku migowym każde słowo jest zastępowane określonym znakiem, który można przekształcać i artykułować na różne sposoby, aby uzyskać różne znaczenia, takie jak liczba mnoga. Znaki są klasyfikowane w „konfiguracjach” (pozycje palców). Mogą wyglądać podobnie, ale w języku migowym małe różnice mogą powodować duże różnice w znaczeniu.</p>
<div data-bbox="204 1234 810 1574"> <h2 style="text-align: center;">2/ NAWIĄZANIE KONTAKTU</h2> <ul style="list-style-type: none"> • nawiąź kontakt wzrokowy • nie podchodź od tyłu • znajdź sposób na przyciągnięcie uwagi: <ul style="list-style-type: none"> ◦ uderz w stół ◦ tupnij nogą o podłogę ◦ włącz i wyłącz światło </div>	<p>Nawiązanie kontaktu z osobą niesłyszącą / zwrócenie uwagi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ważne jest, aby nawiązać kontakt wzrokowy, gdy masz do czynienia z osobą niesłyszącą. • Nie podchodź do osoby niesłyszącej od tyłu i nie klep jej po plecach, możesz ją przestraszyć. Spróbuj nawiązać kontakt wzrokowy lub dotknąć jego ramienia. • Jeśli osoba niesłysząca spożywa posiłek, aby zwrócić na siebie jej uwagę, właściwym zachowaniem jest stukanie otwartą dłonią w stół. Metoda ta, dzięki wibracjom przenoszonym przez powierzchnię, jest również skuteczna w przywołaniu większej grupy osób siedzących przy jednym stole. • Jeśli naszym zamiarem jest przywołanie grupy osób niesłyszących stojących w pobliżu, możemy tupnąć nogą w podłogę. Wibracje przenoszone przez podłogę pozwalają przywołać grupę osób w danym pomieszczeniu. • Aby przyciągnąć uwagę dużej grupy osób niesłyszących, możemy też wyłączyć i włączyć światło.

	<p>Elementy twarzy, takie jak usta, policzki, oczy i brwi, to elementy, które współtworzą mimikę twarzy, co może stanowić bardzo przydatne źródło wskazówek dotyczących znaczenia mowy w języku migowym.</p>
<div data-bbox="213 602 826 945"> <h3 style="text-align: center;">3/ JAK MIGAĆ</h3> <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="width: 45%;"> <p>⇒ w kierunku osoby, z którą rozmawiasz</p> <p>⇒ Wizualne odniesienia, takie jak dłonie, twarz i ramiona, muszą być widoczne dla rozmówcy</p> </div> <div style="width: 45%; text-align: right;"> </div> </div> </div>	<p>Jak poruszać rękami, stać, patrzeć...:</p> <p>Język migowy: musisz migać w kierunku osoby, z którą rozmawiasz. Wizualne odniesienia, takie jak dłonie, twarz i ramiona, muszą być widoczne dla rozmówcy, ponieważ mogą przekazywać część wypowiedzi.</p> <p>Kontakt wzrokowy / powitanie</p> <p>Ponieważ język migowy jest językiem wizualnym, kontakt wzrokowy jest niezbędny do takiej komunikacji.</p> <p>Zerwanie kontaktu wzrokowego w komunikacji osób słyszących nie prowadzi bezpośrednio do jej zerwania, ale może być odebrane jako forma lekceważenia. Z kolei wśród osób niesłyszących brak kontaktu wzrokowego prowadzi do blokady komunikacji z ich strony.</p> <p>Dlatego niektóre czynniki zewnętrzne (np. osoba przechodząca między rozmówcami) wyraźnie szkodzą komunikacji.</p> <p>Zapewnienie odpowiednich warunków/postawy pracownika jest szczególnie ważne w przypadku osób niesłyszących, które potrafią czytać mowę z ust. Jest to dla nich trudny i męczący proces, dlatego powinniśmy zwrócić większą uwagę na kolejne zasady postępowania.</p> <p>Kiedy już zwrócisz uwagę głuchych i nawiądziesz z nimi kontakt,</p> <p>- pamiętaj o tych rzeczach, kiedy mówisz / migasz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podczas rozmowy zachowaj odległość około 1 metra, aby osoba niesłysząca mogła wyraźnie widzieć Twoją twarz, wykonywane gesty i/lub odczytywać mowę z ust. • Zadbaj o „czystość” komunikacji – zwracaj się twarzą do rozmówcy, nie rozmawiaj z papierosem w ustach, nie trzymaj rąk blisko ust, nie kiwaj głową itp. Jeśli to możliwe, staraj się unikać ostrego, krzykliwego makijażu, nadmiernej ilości biżuterii i bujnego zarostu. • Nie stawaj przed oknem ani żadnym innym źródłem światła – wtedy Twoja sylwetka stanie się ciemniejsza, a twarz zaciemniona. Rozmowę należy prowadzić w dobrze oświetlonym pomieszczeniu, aby widoczna była twarz rozmówcy.

4/ MIMIKA TWARZY

usta, policzki, oczy i brwi to elementy
współtworzące mimikę twarzy

Może stanowić bardzo przydatne źródło
wskazówek dotyczących znaczenia mowy w
języku migowym

- Nie krzycz podczas rozmowy. Dźwięki stają się wtedy bardziej przenikliwe i powodują niepożądane wibracje w aparacie słuchowym, które mogą powodować ból. Prowadzi to również do nadmiernej ekspresji i zniekształcenia przekazu oraz emocji. Mów spokojnie, naturalnie, niezbyt szybko, używaj krótkich i jednoznacznych zdań.

- Twoje naturalne gesty i mimika są bardzo ważne, pozwalają osobie niesłyszącej lepiej zrozumieć lub odgadnąć znaczenie tego, co mówisz.

- Musisz być cierpliwy. Osoba głucha może mieć trudności ze zrozumieniem danego słowa lub zdania. Należy je powtórzyć lub zapisać na kartce. Pamiętaj, aby nie postrzegać problemów z komunikacją jako osobistej porażki. Nie denerwuj się i nie kończ nagle rozmowy.

- Czytanie z ruchu warg jest bardzo męczące, dlatego należy pamiętać o robieniu przerw, aby rozmówca mógł odpocząć od ciągłej koncentracji.

- Osoba z wadą słuchu zwykle nie jest w stanie komunikować się jednocześnie z więcej, niż jedną osobą. W takiej sytuacji zmiana rozmówcy powinna być wyraźnie zasygnalizowana, aby niesłyszący mógł skupić wzrok na osobie, która za chwilę będzie mówić.

- pamiętaj o tych rzeczach, kiedy „słuchasz”:

- Sposób mówienia osoby z uszkodzonym słuchem (mowa monotonna, niemelodyczna, sztuczna, niezrozumiała; także dźwięki wydawane przez głuchych) nie wynika z braku inteligencji, ale z niemożności sprawowania kontroli nad głosem. Nie śmiej się i nie zwracaj na to zbyt dużej uwagi.

- Nie spuszczaaj wzroku z osoby, z którą rozmawiasz. Błądzenie wzrokiem dookoła jest niegrzeczne i negatywnie wpływa na komunikację.

- Nie zajmuj oczu innymi czynnościami, takimi jak pisanie, czytanie, szukanie czegoś.

- Nie skupiaj całej swojej uwagi na podążaniu za ręką drugiej osoby, zamiast patrzeć jej w oczy. Oczy i twarz niosą wielkie znaczenie gramatyczne, które często decydują o znaczeniu wypowiedzi.

- Nie naśmiewaj się z osób niesłyszących podczas migania, np. jeśli nie mogą czegoś przekazać lub jeśli ich gesty / mimika wydają ci się zabawne.

- Jeśli widzisz osoby niesłyszące migające ze sobą, nie przechodź między nimi, ponieważ spowoduje to tymczasowe zerwanie kontaktu wzrokowego, a tym samym przerwanie komunikacji. Takie zachowanie jest postrzegane jako niegrzeczne.

5/ CZYTANIE Z UST

⇒ używać znanego, prostego słownictwa

⇒ krótkie zdania

⇒ trzymać się tematu

Czytanie z ust

Jeśli masz pewność, że niesłyszący goście Twojej placówki potrafią czytać z ruchu warg, możesz komunikować się z nimi w naturalny dla ciebie sposób. Trzeba jednak pamiętać, że odczytywanie komunikatów z ust, bez użycia resztek słuchowych i środków manualnych (alfabetu palcowego czy języka migowego), może zająć kilka minut, po czym konieczna jest kilkuminutowa przerwa.

Aby uczynić ten proces tak łatwym i przyjemnym, jak to tylko możliwe dla obu stron, rozważ następujące kwestie – niektóre z nich już poznałeś/-aś:

- Czynniki związane z nadawcą, o które możesz zadbać:

- cechy twarzy (np. wąsy i broda mogą utrudniać odczytanie wyrazu twarzy; ciemne okulary zasłaniające oczy; kapelusz rzucający cień / zasłaniający czoło),

- wyrazistość i naturalność artykulacji,

- szybkość artykulacji (nie może być nadmierna, daj głuchemu czas na zrozumienie).

- Czynniki związane z odbiorcą, na które nie masz wpływu:

- ostrość i męczliwość wzroku,

- bogate słownictwo bierne,

- doświadczenie w porozumiewaniu się,

- szybkość kojarzenia.

- Czynniki środowiskowe:

- oświetlenie twarzy osoby mówiącej,

- odległość, najlepiej do 1,5 metra,

- liczba rozmówców, najlepiej rozmawia się z jedną osobą,

- istnienie czynników rozpraszających (wizualne, np. ruchliwe i migoczące przedmioty w otoczeniu odciągające uwagę; dźwiękowe, przez które instynktownie podnosisz głos i mocniej akcentujesz wypowiedź, co może zniekształcać komunikat).

- Czynniki związane z przekazywaną informacją:

- operowanie znanym, prostym słownictwem (odczytać można tylko znane już słowa),

- krótkie zdania,

- trzymanie się tematu rozmowy przez nadawcę.

6/ SKŁADNIA

Język mówiony

Podmiot Orzeczenie Dopełnienie

Język migowy

Podmiot Dopełnienie Orzeczenie

Jak zbudować zdanie:

Struktura zdania może różnić się od zwyczajowego SVO (podmiot + orzeczenie + dopełnienie), powszechnego w wielu językach mówionych; niektóre języki migowe mogą mieć **strukturę SOV** (podmiot + dopełnienie + orzeczenie). W tym przypadku czasownik jest zawsze ostatnim fragmentem zdania. Mówiąc jaśniej: zdefiniuj słowo kluczowe rozpoczynające zdanie

Przykład w języku mówionym = „Ja chcę iść do muzeum”

W języku migowym: pierwszy znak „Ja”, drugi znak „Muzeum”, trzeci znak „Iść” + „Chcę”.

Podmiotu „Ja” nie migamy, jeśli jest dorozumiany („ja” dla mówcy jest dorozumiany).

PRZEJDŹMY DO
LEKCJI NR 3!

Koniec końców, jedną z najważniejszych zasad w komunikacji z osobą niesłyszącą jest otwartość i szczerłość. Nie bójmy się tych kontaktów. Nawet jeśli dojdzie do jakiejś gafy z naszej strony, najpewniej będzie to dla obu stron sytuacja bardziej zabawna, niż przykra. Nasze zaangażowanie, empatia i chęć udzielenia wsparcia z pewnością zostaną docenione przez głuchych. A nawiązanie tej nici porozumienia jest łatwiejsze, niż mogłoby się wydawać – wystarczy uśmiech i zamiganie znaku „dzień dobry”.

LEKCJA 3: Podstawowe słownictwo Polskiego Języka Migowego

Cel:	Odkrywaj i ćwicz podstawowe słownictwo
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	120 min.
Materiały:	https://www.canva.com/design/DAFZOjFzWuQ/qwsjtWXwfv85_L4LpsAdYg/edit?utm_content=DAFZOjFzWuQ&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Slajd	Co o tym powiedzieć = treść lekcji
	
	Wprowadzenie do tematu: podstawowe słownictwo, aby zacząć migać i nauczyć się bardzo podstawowych zwrotów.

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p style="text-align: center;">WITAM</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p style="text-align: center;">PROSZĘ</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p style="text-align: center;">DZIĘKUJĘ</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p style="text-align: center;">PRZEPRASZAM</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p style="text-align: center;">TAK/NIE</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p style="text-align: center;">DOBRE/ŹLE</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p style="text-align: center;">MUZEUM</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA</p> <p style="text-align: center;">DO DZIAŁA!</p>	<p>Ćwiczenie: “Szybkie randki”: Uczestnicy przedstawiają się w parach przez 5 minut. Co 5 minut zmieniają partnerów i robią to ponownie.</p>

PRZEJDŹMY DO
LEKCJI NR 4!

LEKCJA 4: Słownictwo dotyczące przyjmowania gości

Cel:	Odkryj podstawowe słownictwo dotyczące przyjmowania osób niesłyszących w muzeum
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	60 min.
Materiały:	Prezentacja - https://www.canva.com/design/DAFZOnpMcHg/yQalibu6yZrp_M_gWbDcRA/edit?utm_content=DAFZOnpMcHg&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Slajd	Co o tym powiedzieć = treść lekcji
	
	Cele: odkryj podstawowe zdania w języku migowym w kontekście powitania niesłyszącego gościa w muzeum.

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: right;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Czy jesteś głuchy?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: right;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Czy potrzebujesz tłumacza?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: right;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Czy mogę kupić X biletów?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: right;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Czy opiekun może wejść za darmo?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;">Sign Up Now</p>	<p>Daj mi swoje orzeczenie o niepełnosprawności.</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;">Sign Up Now</p>	<p>Ile kosztuje bilet?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA</p> <p style="text-align: center;">DO DZIEŁA!</p>	<p>Ćwiczenie: Scenka rodzajowa = 2 uczestników staje przed innymi i odgrywa scenkę z użyciem poznanego słownictwa. Następnie 2 innych uczestników gra w innej scenie. Powtarzaj, aż każdy uczestnik przećwicz co najmniej jedną scenkę. Inni uczestnicy obserwują i w razie potrzeby próbują poprawiać „aktorów”.</p>
<p style="text-align: center;">PRZEJDŹMY DO LEKCJI NR 5</p> 	

LEKCJA 5: Co robić, a czego nie robić w muzeum

Cel:	Odkryj i przećwicz słownictwo związane z tematem: rzeczy zakazane w muzeum.
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	60 min.
Materiały:	https://www.canva.com/design/DAFZOg9C5UU/9AJwBZF6wF_tzSjtR9Q5fg/edit?utm_content=DAFZOg9C5UU&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Slajd	Co o tym powiedzieć = treść lekcji
	<p>Wprowadzenie do projektu Periegesis.</p>
	<p>Wprowadzenie do tematu: Co robić, a czego nie robić w muzeum Podczas kolejnych slajdów wyświetlane będą krótkie filmy w języku migowym. Przedstawiają one kilka przykładów zdań, których można użyć, gdy pokazujesz głuchemu co robić, a czego nie robić w muzeum. Po obejrzeniu filmu uczestnicy będą mieli czas na ćwiczenie zdań.</p>
	<p>Video: Q37= Prosimy nie dotykać materiałów wystawienniczych.</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak powiedzieć gościom, że nie mogą dotykać materiałów z wystawy.</p>

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: right;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Film: Q38= Proszę pozostać za linią.</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak powiedzieć gościom, aby pozostali za linią.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: right;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Film: Q39= Zakaz palenia w muzeum.</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak powiedzieć gościom, że nie mogą palić w muzeum.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: right;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Film: Q40= Zakaz picia w muzeum.</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak powiedzieć gościom, że nie mogą spożywać napojów w muzeum.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: right;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Film: Q41= Dzieci nie mogą zostać same w muzeum.</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak powiedzieć gościom, że dzieci muszą zawsze pozostawać pod ich opieką.</p>

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Film: Q42= Prosimy nie zostawiać swoich rzeczy osobistych bez opieki.</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak powiedzieć gościom, że nie mogą zostawiać rzeczy bez opieki.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p>Film: Q43= Możesz zostawić swoje rzeczy/kurtki w szatni.</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak powiedzieć gościom, że mogą zostawić rzeczy w szatni.</p>
<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA</p> <p style="text-align: center;">DO DZIAŁA!</p>	<p>Ćwiczenie: Gra: uczestnicy stoją w kolejce i patrzą na plecy osoby przed sobą. Ostatnia osoba w kolejce przywołuje osobę przed sobą, dotykając jej ramienia. Ta osoba odwraca się i patrzy, jak ostatni uczestnik miga długie zdanie. Teraz przedostatnia osoba przywołuje uczestnika przed sobą, aby zamigać mu to zdanie. I tak dalej. Na koniec pierwsza osoba w kolejce musi powtórzyć przekazywane zdanie!</p>
<p style="text-align: center;">PRZEJDŹMY DO LEKCJI NR 6</p> 	

LEKCJA 6: Słownictwo dotyczące nawigacji i transportu

Cel:	Odkryj i przećwicz słownictwo związane z transportem.
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	60 min.
Materiały:	https://www.canva.com/design/DAFZOgzBLVE/OAgPHKRi3PUQXImV1peW_w/edit?utm_content=DAFZOgzBLVE&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Slajd	Co o tym powiedzieć = treść lekcji
	
	<p>Wprowadzenie do tematu: Transport</p> <p>Podczas kolejnych slajdów wyświetlane będą krótkie filmy w języku migowym. Przedstawiają one kilka przykładów zdań, których możesz użyć przy pytaniach i odpowiedziach związanych z położeniem pewnych miejsc lub rzeczy.</p> <p>Po obejrzeniu filmu uczestnicy będą mieli czas na ćwiczenie zdań.</p>
	<p>Film: W40= metro W50= tam</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak zrozumieć, kiedy gość prosi o informacje i jak odpowiedzieć.</p>

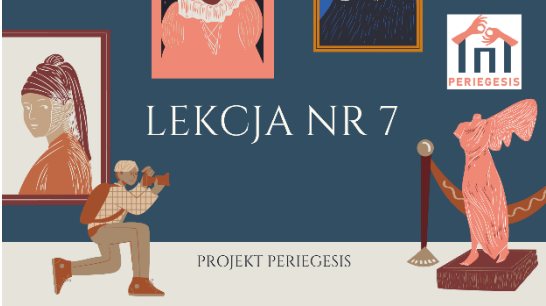
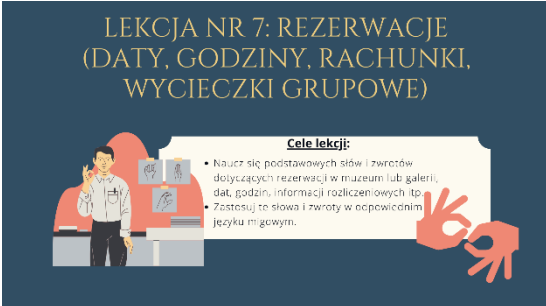
<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p>Film: W40= metro W51= prawo/lewo</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak zrozumieć, kiedy gość prosi o informacje i jak odpowiedzieć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p>Film: W40= metro W52= mapa</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak zrozumieć, kiedy gość prosi o informacje i jak odpowiedzieć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p>Film: W41= autobus/przystanek autobusowy W50= tam</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak zrozumieć, kiedy gość prosi o informacje i jak odpowiedzieć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p>Film: Q30= Gdzie jest toaleta? W51= prawo/lewo</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak zrozumieć, kiedy gość prosi o informacje i jak odpowiedzieć.</p>

<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p>Film: Q28= Gdzie jest winda? W50= tam</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak zrozumieć, kiedy gość prosi o informacje i jak odpowiedzieć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p>Film: Q26 (2) = Gdzie jest wyjście z muzeum? W51= prawo/lewo</p> <p>Cel filmu: Dowiedz się, jak zrozumieć, kiedy gość prosi o informacje i jak odpowiedzieć.</p>
<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA</p> <p style="text-align: center;">DO DZIAŁA!</p>	<p>Ćwiczenie: „Szybkie randki” Uczestnicy migają w parach i zmieniają partnerów co 5 minut. W każdej parze partnerzy muszą zapytać o jakieś miejsce w muzeum i użyć poznanego słownictwa.</p>
<p style="text-align: center;">PRZEJDŹMY DO LEKCJI NR 7!</p> 	

LEKCJA 7: Słownictwo dotyczące rezerwacji (daty, godziny, rachunki, wycieczki grupowe)

Cel:	<ul style="list-style-type: none"> • Być w stanie zidentyfikować podstawowe słowa i wyrażenia dotyczące rezerwacji w muzeum lub galerii, dat, godzin, informacji rozliczeniowych itp. • Zastosuj te słowa i wyrażenia w języku migowym
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	60 min.
Materiały:	https://www.canva.com/design/DAFZOpM-iGs/40xSal-U0oQ4-rarlz_hIA/edit?utm_content=DAFZOpM-iGs&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton
Dodatkowe materiały:	<ul style="list-style-type: none"> • Jeden egzemplarz międzynarodowego alfabetu migowego wydrukowany dla każdego uczestnika. LAPTOP/komputer stacjonarny dla trenera z planem lekcji

Slajd	Co o tym powiedzieć = treść lekcji
	<p>Powitanie (+/- 2 minuty): Trener wita kursantów ustnie i w języku migowym. Trener zaczyna wprowadzać tytuł modułu i jego istotę.</p>
	<p>Wprowadzenie (+/- 3 minuty): Trener wprowadza uczestników w główne cele lekcji, czyniąc to ustnie (oraz pisemnie poprzez prezentację wyświetlaną na ekranie z laptopa).</p>

<p style="text-align: center;">SEGMENT FILMOWY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na kolejnych slajdach zobaczysz wybór filmów Periegesis na temat tej lekcji. • Będziesz musiał je przeklikać i obejrzeć. • Nie wahaj się obejrzeć filmu kilka razy i nie zapomnij ćwiczyć swojego migania! 	<p>Segment filmowy (+/- 1 minuta): Trener udziela informacji i wyjaśnia uczestnikom segment, który będzie kontynuowany.</p>
<p>Q: Film – Czy mogę kupić 3 bilety? A: Film – Tak. Ile?</p> 	<p>Filmy Te filmy dotyczą prośby o zakup biletów i odpowiedniej odpowiedzi.</p>
<p>Film – Czy mogę zapłacić (rachunek)?</p> 	<p>Filmy W tym filmie jest prośba o zapłacenie rachunku.</p>
<p>Film – Ile kosztuje „X”?</p> 	<p>Filmy Ile kosztuje butelka wody</p>

Film - Gotówka czy karta?

Filmy

Ten film dotyczy pytania, jak zapłacić: gotówką/kartą.

Q: Film - Gdzie jest najbliższy bankomat?
A: Wyjdź z muzeum i idź w prawo/w lewo....

Filmy

Te filmy dotyczą pytania o drogę do najbliższego bankomatu i odpowiedzi pracowników muzeum.

Q: Film – W jakich godzinach muzeum jest otwarte?
A: Muzeum jest otwarte od „X” do „Y”.

Filmy

Ten zestaw filmów dotyczy godzin otwarcia muzeum.

Kiedy kończy się wystawa?

Filmy

Ten konkretny film pyta o punkt końcowy wystawy.

Film – Czy jest wycieczka dla osób niesłyszących i słabosłyszących?

Filmy

To konkretne pytanie dotyczy wycieczki dla osób niesłyszących i niedosłyszących.

Przed grą (+/- 7 minut):

Przed rozpoczęciem gry trener musi przydzielić prezentowane filmy każdemu z uczestników. Jeśli to możliwe, każdemu uczestnikowi należy przydzielić inny film. Można tego dokonać za pośrednictwem poczty elektronicznej lub innej platformy/komunikatora do bezpośredniego przesyłania wiadomości, aby trener mógł wysłać link do uczestników.

Scenka rodzajowa (+/- 10 minut):

Uczestnicy muszą podzielić się na dwie drużyny i stanąć obok siebie w rzędzie, patrząc na plecy uczestnika przed sobą. Ostatnia osoba w kolejce przywołuje osobę przed sobą, dotykając jej ramienia.

Przywołany uczestnik odwraca się twarzą do osoby za nim. Ostatnia osoba następnie miga wybraną frazę, która jest związana z tematem lekcji. Osoba obserwująca próbuje odgadnąć frazę, ale musi uważać, aby nie ujawnić swojego przypuszczenia.

Następnie ta osoba musi dotknąć osoby przed sobą i spróbować zamigać tę samą frazę, którą widziała. Proces ten trwa do momentu dotarcia do ostatniego uczestnika. Na koniec ostatni uczestnik kolejki musi powtórzyć frazę!

Zakończenie gry (+/- 10 minut)

Gra będzie kontynuowana, dopóki wszyscy uczestnicy nie zamigają przypisanego im słowa lub frazy. Zwycięża ta grupa, która jako pierwsza ukończy grę. W zależności od wykorzystanego czasu trener może poprosić uczestników o ponowną zabawę.

Końcowe objaśnienia (+/- 5 minut)

Po zakończeniu gry trener dokona ostatecznej prezentacji słów i zwrotów pokazanych na filmach, aby poprawić ewentualne błędy uczestników. Trenerzy pozwalają również uczestnikom odgadnąć poprawne znaczenie po raz ostatni.

LEKCJA 8: Liczby

Cel:	<ul style="list-style-type: none"> • Posiąść wiedzę na temat specyfikacji migania liczb • Rozpoznawać liczby od 1 do 20 (?) w odpowiednim języku migowym • Być w stanie odpowiednio zareagować, gdy ktoś miga liczby.
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	60 min.
Materiały:	https://www.canva.com/design/DAFZO5YL91s/SrEGTc1J57nU9wYXQp70kA/edit?utm_content=DAFZO5YL91s&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton
Dodatkowe materiały:	<i>Jedna kopia liczb w międzynarodowym migowym wydrukowanych dla każdego uczestnika. Laptop/komputer stacjonarny dla trenera z planem lekcji</i>

Slajd	Co o tym powiedzieć = treść lekcji
	<p>Powitanie (+/- 2 minuty): Trener wita kursantów ustnie i w języku migowym. Wprowadza tytuł modułu i jego istotę.</p>
	<p>Wprowadzenie (+/- 3 minuty): Trenerzy wprowadzają kursantów w główne cele lekcji, robiąc to ustnie (oraz pisemnie poprzez prezentację wyświetlaną na ekranie z laptopa).</p>

Pokaz slajdów

Trener zaczyna pokazywać niewerbalne zdjęcia osób posługujących się rękami do wyrażania liczb w różnych sytuacjach życia codziennego, nie tylko w muzeach.

Następnie trener prosi uczestników o podzielenie się swoimi przemyśleniami na temat zdjęć. Co poszczególne osoby próbują zrobić na każdym zdjęciu? Jak się komunikują? Rozpoczyna się krótka dyskusja z uczestnikami.

Po zakończeniu dyskusji trenerzy wyjaśniają kursantom, że w języku migowym liczby wyrażane są naturalnie za pomocą rąk, jednak sposób ich wykonania ma pewne specyfikacje.

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE MIGANIA LICZB

1. Podczas migania liczb używaj tylko dominującej ręki.
2. Wyrób sobie nawyk umieszczania drugiej ręki u swego boku, aby uniknąć nieporozumień.
3. Używaj prawidłowego ułożenia dłoni podczas migania liczb.
4. Liczby muszą być migane bezpośrednio przed ciałem i w odległości tylko kilku centymetrów.
5. Nie migaj zbyt wysoko lub zbyt nisko w stosunku do ciała.
6. Naucz się wypowiadać cyfry w tym samym czasie, co gesty dłoni.

Specyfika migania liczb

1. Podczas migania liczb używaj tylko dominującej ręki. Aby uniknąć używania drugiej ręki lub pomyłki z innymi znakami, wyrób sobie nawyk umieszczania jej przy ciele.
2. Prawidłowe ułożenie dłoni podczas migania liczb. Upewnij się, że liczby są migane bezpośrednio przed twoim ciałem i tylko kilka centymetrów dalej. Dodatkowo upewnij się, że nie migasz zbyt wysoko lub zbyt nisko od ciała, w przeciwnym razie rozmówca nie będzie mógł zobaczyć, co migasz.
3. Ważne jest, aby nauczyć się wypowiadać cyfry, które migasz w tym samym czasie, co wykonywanie gestu dłonią. Pomoże to drugiej osobie zrozumieć, że migasz liczbę i uniknąć pomylenia z innymi znakami.

SEGMENT FILMOWY

- Na kolejnych slajdach otrzymasz instrukcje, jak poprawnie migać liczbą.
- Dodatkowo otrzymasz wybór filmów Periegesis na temat tej lekcji.
- Będziesz musiał je kliknąć i obejrzeć.
- Nie wahaj się obejrzeć filmu kilka razy i nie zapomnij poćwiczyć migania!

Filmy

Trener prezentuje uczestnikom wybór powiązanych filmów PERIEGESIS. Uczestnicy klikają filmy i oglądają je. Nie wahaj się obejrzeć je kilka razy. Uczestnicy muszą zamigać znaki z każdego filmu, aby ćwiczyć.

FILM

Sign Up Now

Filmy

Trener prezentuje uczestnikom wybór powiązanych filmów PERIEGESIS. Uczestnicy klikają filmy i oglądają je. Nie wahaj się obejrzeć je kilka razy. Uczestnicy muszą zamigać znaki z każdego filmu, aby ćwiczyć.

Q07_ Czy mogę kupić 3 bilety?

FILM

Sign Up Now

Ćwiczenie:

Trener przydziela karty z nadrukowanymi numerami i prosi uczestników o podzielenie się na dwie drużyny (Drużyna A i Drużyna B), które stoją naprzeciwko siebie. Tak więc uczestnicy powinni stworzyć pary, gdzie każda osoba należy do przeciwnej drużyny.

Uczestnicy Drużyny A zaczynają migać liczby wydrukowane na ich kartach, a odpowiedni uczestnik Drużyny B stojący naprzeciw nich musi odgadnąć, który numer jest migany.

Za każdym razem, gdy uczestnicy uzyskają poprawną odpowiedź, zamieniają się miejscami i teraz uczestnik Drużyny B musi migać liczby, a osoba z Drużyny A odgadywać.

ĆWICZENIA

DO DZIAŁA!

ĆWICZENIA

DO DZIAŁA!

Zakończenie gry:

Gra będzie kontynuowana, dopóki co najmniej połowa członków jednej z dwóch drużyn nie przejrzy wszystkich swoich kart.

Na koniec obliczany jest wynik uczestników każdego zespołu i sumowany, aby uzyskać końcowy wynik zespołu. Zespół z wyższym wynikiem wygrywa.

OSTATNIE PYTANIA / TŁUMACZENIA

Uwagi końcowe

Uczestnicy będą mieli możliwość zadawania pytań lub uzyskiwania wyjaśnień na temat migania liczb i używania ich w zdaniach w języku migowym.

LEKCJA 9: Słownictwo dotyczące restauracji/sklepów

Cel:	Nauka i identyfikacja podstawowych słów i wyrażeń dotyczących restauracji, kawiarni i podobnych miejsc. Zastosuj te słowa i wyrażenia w odpowiednim języku migowym.
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	60 min.
Materiały:	https://www.canva.com/design/DAFZOnl27Vk/wypCaIk-MPjGXU9FMWttgw/edit?utm_content=DAFZOnl27Vk&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Slajd	Co o tym powiedzieć = treść lekcji
	
	<p>Wprowadzenie do tematu: Restauracja/kawiarnia Podczas kolejnych slajdów wyświetlane będą krótkie filmy w języku migowym. Zawierają one podstawowe zdania, których można użyć w miejscach spożywania posiłków, takich jak restauracja czy kawiarnia. Po obejrzeniu każdego filmu uczestnicy będą mieli czas na jego przećwiczenie.</p>

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q17 Co podać?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q20 Czy mogę zapłacić (rachunek)?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q21 Czy mogę prosić o „X”?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p> <p>W tym przypadku możesz również odwiedzić witrynę Periegesis i znaleźć więcej filmów z określonymi słowami (np. woda, kanapka itp.), aby zastąpić „X”. Poświęć uczestnikom tyle czasu, ile potrzeba na ćwiczenie.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q22 Czy mogę prosić o menu?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;">Sign Up Now</p>	<p>Q23 Ile kosztuje „X”?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p> <p>W tym przypadku możesz również odwiedzić witrynę Periegesis i znaleźć więcej filmów z określonymi słowami (np. kawa, sałatka itp.), aby zastąpić „X”. Poświęć uczestnikom tyle czasu, ile potrzeba na ćwiczenie.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;">Sign Up Now</p>	<p>Q24 Gotówka czy karta?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p>Q25 Czy wszystko w porządku?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA</p> <p style="text-align: center;">DO DZIAŁA!</p>	<p>Ćwiczenie:</p> <p>Gra: uczestnicy stoją w rzędzie i patrzą na plecy osoby przed sobą. Ostatnia osoba przywołuje osobę przed nią, dotykając jej ramienia. Ta odwraca się i obserwuje migane przez ostatniego uczestnika krótkie zdanie. Następnie przywołuje następną osobę w rzędzie i powtarza mu to samo zdanie. Musi dodać jeszcze jedno krótkie zdanie. Na koniec pierwszy uczestnik w rzędzie musi powtórzyć wszystkie zdania!</p>

PRZEJDŹMY DO
LEKCJI NR 10!

LEKCJA 10: Słownictwo dotyczące bezpieczeństwa

Cel:	Naucz się i identyfikuj podstawowe słowa i wyrażenia dotyczące bezpieczeństwa i nagłych wypadków w muzeum lub podobnym miejscu. Zastosuj te słowa i wyrażenia w odpowiednim języku migowym.
Liczba uczestników:	Maksymalnie 16 osób
Miejsce:	Sala (spotkanie twarzą w twarz), online (webinar lub inne).
Czas trwania:	60 min.
Materiały:	https://www.canva.com/design/DAFZO3P2Uc/gjst_Pf3vTRY8vNWmmWPyA/edit?utm_content=DAFZO3P2Uc&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Slajd	Co o tym powiedzieć = treść lekcji
	<p>Krótkie wprowadzenie do projektu Periegesis (jeśli jest potrzebne).</p> <p>Przypomnienie poprzednich lekcji.</p>
	<p>Wprowadzenie do tematu: Bezpieczeństwo</p> <p>Podczas kolejnych slajdów wyświetlane będą krótkie filmy w języku migowym. Zawierają one podstawowe zdania, które dotyczą warunków bezpieczeństwa i sytuacji awaryjnych w miejscu takim jak muzeum czy galeria.</p> <p>Po obejrzeniu każdego filmu uczestnicy będą mieli czas na jego przećwiczenie.</p>

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q36 Ochrona musi sprawdzić twój plecak.</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q44 Wyjścia ewakuacyjne znajdują się (tu, tam...)</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p> <p>W tym przykładzie możesz również odwiedzić witrynę Periegesis i znaleźć więcej filmów z określonymi słowami (tutaj, tam itp.), aby zastąpić „X”. Poświęć uczestnikom tyle czasu, ile potrzeba na ćwiczenie.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q45 Czy jest jakiś problem?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q46 Jak się czujesz?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>

<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q47 Gdzie czujesz ból?</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> <p style="text-align: center;"><i>Sign Up Now</i></p>	<p>Q48 Jeśli czujesz się źle, musisz iść do szpitala.</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">FILM</p> 	<p>Q49 Zadzwonimy po karetkę.</p> <p>Kliknij wideo, aby je obejrzeć. Nie wahaj się obejrzeć go kilka razy. Wszyscy uczestnicy muszą każdorazowo zamigać dany znak, aby ćwiczyć.</p>
<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA</p> <p style="text-align: center;">DO DZIEŁA!</p>	<p>Ćwiczenie:</p> <p>Scenka: 2 uczestników musi odegrać scenę ze scenariusza opowiedzianego przez trenera. Następnie 2 innych uczestników gra w innej scenie.</p> <p>Powtarzaj, aż każdy uczestnik przećwicy co najmniej jeden raz.</p> <p>Inni uczestnicy obserwują i w razie potrzeby próbują poprawiać aktorów.</p>
 <p style="text-align: center;">DZIĘKUJEMY!</p>	

ZAKOŃCZENIE

Po ukończeniu powyższych 10 rozdziałów zaznajomisz się z podstawowymi informacjami na temat głuchoty, podstawowym słownictwem języka migowego, a także słownictwem specyficznym dla kontekstu powitania osób niesłyszących lub niedosłyszących w miejscach kulturalnych, takich jak muzea.

Mamy nadzieję, że dzięki temu będziesz czuć się spokojniej i pewniej w rozmowach z niesłyszącymi i niedosłyszącymi gośćmi w życiu zawodowym. Przyczyni się to do lepszego świadczenia usług z Twojej strony, co sprawi, że odwiedzający będą mogli lepiej docenić swoją wizytę.

Stopniowo zmniejszając bariery komunikacyjne między osobami słyszącymi a głuchymi / słabosłyszącymi, przyczynisz się do promowania równego dostępu do kultury dla wszystkich.

Nie wahaj się ćwiczyć języka migowego tak często, jak to możliwe, gdy tylko będziesz mieć na to szansę. Jeśli chcesz pogłębić swoją wiedzę i umiejętności, zapraszamy na kurs języka migowego. Tam znajdziesz się pod opieką wyspecjalizowanego trenera, który pomoże Ci w nauce języka migowego.

Zapraszamy również do pobrania na telefon lub tablet gry PERIEGESIS za pośrednictwem Sklepu Play (Play Store), która oferuje zwiedzanie w parach wirtualnego muzeum poprzez ćwiczenie języka migowego. Celem gry jest przekazanie partnerowi znaku poprzez odtworzenie znaków widocznych na filmie, a następnie partner musi odgadnąć, jakie zdanie/pytanie zostało mu zamigane. Ta gra edukacyjna została wyprodukowana przez partnerów PERIEGESIS i pozwala ćwiczyć język migowy w przyjemny i zabawowy sposób!

Wszystkie potrzebne informacje znajdziesz na naszej stronie internetowej: www.periegesis.eu

Projekt współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej „Erasmus+”